

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Українська драматургія: традиція й авангард
Освітня програма	Філологія. Українська мова та література, польська мова
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська мова
Викладач	Тхорук Раїса Леонтіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fuf/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1180-tkhoruk-raisa-leontivna
E-mail викладача	tirteya77@gmail.com

Курс «Українська драматургія: традиція й авангард» -- вибіркова навчальна дисципліна для спеціальності: 035 Філологія. Українська мова та література, польська мова.

Мета курсу -- розширити знайомство студентів із інтерпретаціями драм різних періодів (стара українська література, класична, модерна й сучасна), сприяти інтересу до специфіки постановок за текстами драматургів, вчити аналізувати рецензії та відгуки, окреслювати на основі рецепції та власного читання характер традиції, впливи та трансформації відомих сюжетно-тематичних моделей, бачити відмінності класичної драматургії та авангардних

експериментів; виявляти особливості міжкультурної та інтермедіальної взаємодії.

У виборі текстів для ретельного пропрацьовування враховуватиметься практика постановок факультетського студентського театру (2001-2010 рр.).

Загальні компетентності:

- 2) здатність зберігати й примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.
- 4) здатність бути критичним і самокритичним;
- 6) здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- 8) здатність працювати в команді й автономно;

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- 5) здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури;
- 7) здатність до збирання, аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту;
- 10) здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання:

13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання

Студенти повинні знати:

- жанрові особливості драматичних творів різних естетичних періодів;
- специфіку української драматургічної та театральної традиції (періоди, імена, історико-культурний контекст);

- роль релігійного та обрядового чинника у розвитку театру й тематизації драматичного тексту;
- відмінності арістотелівської та неарістотелівської драми;
- театральну термінологію;
- зміст кількох монографій із питань драматургії;
- основні періоди розвитку європейського театру.

Студенти повинні **вміти**:

- підготувати доповідь, підібравши цитати із художнього тексту;
- брати участь у дискусії із визначених питань;
- здійснювати пошук відповідної критичної літератури;
- працювати із театальною й літературною критикою;
- з'ясовувати вплив режисерських експериментів на тематику й формальні особливості драм;
- встановлювати стилеві особливості драматичного тексту;
- проводити філологічний аналіз текстів;
- підібрати власні ілюстрації до положень із теорії драми.

Зміст навчальної дисциплін

Видовищна складова драматичного тексту : оперна традиція

Тема 1. Жанрова природа «Наталки Полтавки» І. Котляревського. Генеза оперної форми («Казак-стихотворец» А. Шаховського, «Простак» В. Гоголя, середовище життя поміщицьких маєтків). Екранізації. Музичні партитури та їх сучасне втілення. Українські опери та оперетки ХІХ ст.: тематика й автори. Дитячий оперний театр. Контекст мюзиклів та рок-опер (із 20-х рр. ХХ ст.).

Тема 2. Вагнерівська опера. Концепції генези грецької трагедії Вагнера й Ніцше: роль музики. Традиція символічної драми Вагнера у творчості В. Пачовського («Роман Великий», «Сон української ночі»).

Середньовічна драма та її стилізації у модерністів та у постмодерні. Обряди та парадраматургічні форми в структурі п'єс.

Тема 3. Шкільна драма. Середньовічна містерія, мораліте («Суд Божий над душею грішника»). Зв'язок із релігійними доктринами. Просвітительські тенденції. Художній простір.

Тема 4. Традиція вертепної драми. Сучасні теми та їх вписування у вертепний текст (XIX ст., вертепи Майдану; перегляд записів та аналіз мови, персонажів, сюжетних ситуацій). Драма В. Шевчука «Вертеп»: цитати, образ Книжника.

Тема 5. Фольклорні теми й персонажі в українських драматичних текстах: основа сюжету, персонажної системи, видовищна складова. Від народної драми до літературної. «Гуцульський театр» Г.Хоткевича. Перегляд «Гуцульського року». Практика дійств-видовищ (драматичні тексти Віри Вовк).

Тема 6. Фарси. Церемонії суду, царського прийому, балу як сюжетна основа. Скетчі та кабарецькі сценки. Драма І. Чолгана «Сон української ночі».

Традиція символістичної драми

Тема 7. Казково-легендарна основа символістичних драм. Символіка простору. Драми настрою. Спрощення сюжету. Від символізму до драми абсурду (Драми Л. Старицької-Черняхівської «Ноктюрн», М. Жука «Легенда», Лесі Українки «Йоганна, жінка Хусова»).

Неарістотелівська драма: тенденції розвитку. Постдраматичний театр.

Тема 8. Арістотелівська й неарістотелівська драми. Спостереження мистецтвознавців за формальними особливостями театральних постановок (Б. Брехт, драма абсурду). Акціоналізм. Перформанс. Драматургія М. Куліша: поетика (огляд).

Тема 9. Сюрреалістична драма. П'єса Олега Лишеги «Брате Лі Бо, друже Ду Фу».

Тема 10. Театр жорстокості. Експресіоністична драма (Б. Бойчук, Ю. Тарнавський). Сучасна українська драми (ознайомлення із текстами С. Жадана, Неди Нежданої, Н. Ворожбит): перегляд вистав, читання й обговорення текстів, написання рецензій.